

ВІДГУК

офіційного опонента на дисертаційну роботу
Паршина Юрія Івановича
«Забезпечення сталого економічного розвитку національного
господарства: концепція та методологія»,
представлену на здобуття наукового ступеня доктора економічних
наук
за спеціальністю 08.00.03 – економіка та управління національним
господарством

1. Актуальність теми, мета та задачі дисертаційного дослідження.

В умовах нестабільності зовнішнього середовища та загострення сучасної конкуренції на світових ринках проблема забезпечення сталого економічного розвитку розглядається в якості стратегічно важливого напрямку реалізації національних економічних інтересів багатьох країн.

Процеси економічного розвитку в умовах кризи набувають складного характеру, що приводить до підвищення нерівномірностей та диспропорцій у розвитку національного господарства. Такі обставини зумовлюють необхідність розробки і застосування нових наукових підходів до формування стратегічних рішень, спрямованих на забезпечення сталого економічного розвитку на різних рівнях управління.

Розробка таких рішень потребує врахування особливостей розвитку реального сектора економіки та індивідуальних особливостей розвитку окремих підсистем національного господарства. Визначення цих особливостей потребує застосування системного підходу, що дозволить представити національне господарство у вигляді складної економічної системи та дослідити взаємозв'язок між її елементами.

Необхідно зазначити, щодо вирішення цієї проблеми мають бути сформовані механізми наукового обґрунтування прийняття стратегічних рішень, спрямованих на забезпечення сталого економічного розвитку національного господарства. Важливим аспектом є розробка нової моделі забезпечення сталого економічного розвитку національного господарства, яка поєднує економічні, соціальні та екологічні аспекти.

У зв'язку з цим проблема забезпечення сталого економічного розвитку національного господарства потребує поглибленого дослідження з розробкою нових наукових підходів, методів та моделей, які у сукупності мають сформувати наукові основи обґрунтування управлінських рішень щодо забезпечення сталого економічного розвитку національного господарства.

Паршин Ю.І. у дисертаційній роботі поставив та вирішив комплекс задач, які пов'язані з обґрунтуванням теоретичних, методологічних засад та

розробкою прикладних рекомендацій щодо забезпечення сталого економічного розвитку національного господарства.

Для реалізації мети дисертаційного дослідження були поставлені та вирішені наступні завдання:

- сформовано категоріальний апарат забезпечення сталого економічного розвитку національного господарства;
- виокремлено фактори та встановлено складові забезпечення сталого економічного розвитку національного господарства;
- узагальнені концептуальні підходи до забезпечення сталого економічного розвитку та сформовані факторні системи впливу на процеси економічного розвитку національного господарства;
- розроблено концептуальну схему забезпечення сталого економічного розвитку національного господарства;
- удосконалено інформаційне забезпечення вибору варіантності управлінських рішень, спрямованих на забезпечення сталого економічного розвитку національного господарства;
- обґрунтовані методичні підходи до оцінювання економічного розвитку та ідентифіковані ефекти прискорення у розвитку національного господарства;
- удосконалено концептуальну модель оцінки економічного розвитку, здійснено аналіз економічного розвитку національного господарства та його підсистем;
- обґрунтовано методичний інструментарій моделювання економічного розвитку, згруповані підсистеми національного господарства, досліджено взаємозв'язки та визначено особливості розвитку цих підсистем;
- удосконалено модель кількісної оцінки нерівномірностей економічного розвитку національного господарства;
- удосконалено механізм забезпечення сталого економічного розвитку національного господарства;
- розроблено методичний підхід до оцінки рівня упорядкованості системи національного господарства;
- сформовано систему забезпечення сталого економічного розвитку національного господарства та запропоновано послідовність реалізації управлінських рішень.

За тематичною спрямованістю дисертація Паршина Ю.І. відповідає тематиці науково-дослідних робіт:

- Інституту економіки промисловості НАН України: «Інтелектуальна автоматизована інформаційно-аналітична система супроводження бюджетного процесу на базі вітчизняного суперкомп'ютера» згідно із завданням «Інформаційно-аналітична система супроводження бюджетного процесу на регіональному рівні (Донецька, Дніпропетровська і Луганська області)» (номер державної реєстрації 0110U008079, 2010 р.); «Інтелектуальна автоматизована інформаційно-аналітична система супроводження бюджетного процесу на базі вітчизняного суперЕОМ»

(розпорядження президії НАН України №264 від 15.04.2011 р.) згідно із завданням «Інформаційно-аналітична система супроводження бюджетного процесу на регіональному рівні (АРК, м. Севастополь, Запорізька, Рівненська, Херсонська області)» (номер державної реєстрації 0111U007408, 2011 р.);

– Західнодонбаського інституту економіки і управління за темою «Методологія регіонального економічного розвитку» (номер державної реєстрації 0102U000369, 2000–2015 рр.);

– Університету імені Альфреда Нобеля за науково-дослідною темою «Теоретико-методологічні засади розробки та впровадження інноваційних систем обліку, аналізу і аудиту ефективного розвитку підприємств» (номер державної реєстрації 0110U000203, 2013 р.);

– РВНЗ «Кримський гуманітарний університет» за науково-дослідною темою «Методологія та практика управління організаційно-економічними системами» (номер державної реєстрації 0112U003074, 2014 р.);

– Дніпропетровського національного університету імені Олеся Гончара за держбюджетною темою 1-299-15 «Концептуальні основи економічної політики країн світу в контексті досягнення цілей розвитку тисячоліття» (номер державної реєстрації 0115V002391, 01.01.2015 р. – 31.12.2017 р.);

– наукового журналу «Економіка і фінанси» за науково-дослідною госпрозрахунковою темою «Соціально-економічні проблеми менеджменту» (номер державної реєстрації 0114U006189, 2014–2019 рр.).

2. Наукова новизна, достовірність та ступінь обґрунтованості положень, висновків і рекомендацій, сформульованих в дисертації.

На підставі ознайомлення з науковими положеннями та авторефератом дисертації здобувача можна відзначити наступне. Одержані в дисертації Ю.І. Паршина наукові результати в сукупності вирішують важливу наукову проблему обґрунтування концептуальних, методологічних та прикладних основ забезпечення сталого економічного розвитку національного господарства.

Основні положення дисертації, що визначають її наукову новизну, полягають у наступному:

в дисертації вперше:

– запропоновано концептуальну схему забезпечення сталого економічного розвитку національного господарства, яка ґрунтується на концептуальних положеннях (с. 125–127) та доведеній науковій гіпотезі щодо упорядкованості економічної системи національного господарства, що досягається за рахунок зменшення ентропії цієї системи шляхом збалансованого обміну інформацією із навколишнім середовищем, а також враховує економічну, соціальну й екологічну складові, сформовані за позицією інноваційної спрямованості реального сектора економіки та раціонального природокористування і принципами політики соціальної

відповідальності сучасного бізнесу (с. 143), що дозволяє реалізовувати процес забезпечення сталого економічного розвитку національного господарства (с. 138–139);

– розроблено методичний підхід до оцінки рівня впорядкованості системи національного господарства, який базується на інтегральному ентропійному індексі, сформованому на синергетичному поєднанні ентропійних індикаторів (с. 331–342). Це дозволяє враховувати сукупну взаємодію соціальної, економічної та екологічної складових й кількісно визначати упорядкованість системи національного господарства відповідно до розробленої та науково обґрунтованої шкали (с. 342–343);

– сформовано систему забезпечення сталого економічного розвитку національного господарства, що включає три складові підсистеми: аналітичну підсистему, яка на підставі запропонованого комплексу показників дозволяє визначати нерівномірність економічного розвитку національного господарства; керуючої підсистеми, що ґрунтується на концептуальних положеннях та принципах збалансованого економічного розвитку й дозволяє сформулювати стратегічні рішення щодо забезпечення сталого економічного розвитку за рахунок адаптації до змін зовнішнього середовища і зменшення нерівномірностей та змін характеристик процесів економічного розвитку й результативної підсистеми, яка за встановленою послідовністю реалізації стратегічних рішень дозволяє оцінити зміну рівня упорядкованості національного господарства (с. 347–358);

в дисертації удосконалено:

– складові забезпечення сталого економічного розвитку національного господарства, які, на відміну від існуючих, згруповані за функціональним спрямуванням з виокремленням груп економічних, соціальних та екологічних факторів, врахування впливу яких, визначеного з використанням запропонованих інструментів, комплексу методів та моделей, дозволяє розробити заходи із забезпечення сталого економічного розвитку національного господарства за принципом логічної послідовності (с. 63–65);

– інформаційне забезпечення вибору варіантності управлінських рішень (с. 147–163), до якого, на відміну від наявних, введено елемент варіантності, сформований за принципом поєднання комбінованого методу проведення експертизи (с. 155) та системи комплексної перевірки експертних оцінок (с.156–161), що дозволяє обґрунтувати пріоритетність управлінських рішень, реалізація яких спрямована на забезпечення сталого економічного розвитку національного господарства;

– методичні підходи до оцінювання економічного розвитку національного господарства, які, на відміну від існуючих, передбачають комплексність дослідження в умовах стохастичного впливу факторів зовнішнього середовища й здійснення аналітичної обробки економічної інформації (с. 167–186). Це дозволяє визначати ефекти прискорення економічного розвитку та групувати підсистеми національного господарства за визначеними ефектами відповідно до сформованої шкали (с. 211–225);

– концептуальну модель оцінки економічного розвитку, яка, на відміну від наявних, включає інтегральний показник розвитку, що акумулює сформовані факторні підсистеми з виокремленням соціальних, економічних та екологічних складових (с. 187–197). Це дозволяє групувати підсистеми національного господарства за визначеними рівнями економічного розвитку та формувати аналітичну основу ухвалення стратегічних рішень щодо забезпечення сталого економічного розвитку національного господарства;

– методичний інструментарій моделювання економічного розвитку національного господарства (с. 229–250), в основу якого, на відміну від поширених, покладено взаємозв'язки між економічними показниками, що дозволило здійснити групування підсистем національного господарства з визначенням пріоритетності їх ролі у розвитку за встановленими екстенсивними та інтенсивними факторами економічного зростання та визначеним рівнем ефекту масштабу (с. 255);

– модель кількісної оцінки нерівномірностей економічного розвитку національного господарства (с. 277–298), яка, на відміну від існуючих, базується на синергетичному поєднанні складових показників поляризації, асиметрії та диспропорції, що дозволило згрупувати підсистеми національного господарства за рівнем нерівномірності економічного розвитку відповідно до сформованої шкали (с.291–292);

– механізм забезпечення сталого економічного розвитку національного господарства, до елементів якого, на відміну від існуючих, введено поєднання сукупності наукових підходів та гіпотез, методів, моделей і засобів, що дозволяє сформулювати стратегічні рішення, спрямовані на забезпечення сталого економічного розвитку (с. 302–327);

в дисертації набули подальшого розвитку:

– поняття сталого економічного розвитку національного господарства, яке, на відміну від існуючих, пропонується розглядати як специфічний процес зміни підсистем національного господарства за рахунок попередження нерівномірностей розвитку за комплексом економічних, екологічних та соціальних показників, а його забезпечення – як процес формування науково обґрунтованих управлінських рішень, реалізація яких дозволяє підвищувати упорядкованість системи національного господарства та визначати умови збалансованого економічного розвитку підсистем національного господарства на стратегічну перспективу (с.28–29, 31–33, 85);

– комплексний підхід до дослідження економічного розвитку національного господарства на базі системного, ентропійного та когнітивного підходів, який, на відміну від існуючих, передбачає побудову фазових траєкторій економічного розвитку національного господарства (с. 135–136) та структурування інформації у вигляді сукупності показників факторних підсистем (с. 118–119). Це дозволяє здійснювати аналіз процесів економічного розвитку та виділяти групи найбільш впливових факторів на процеси економічного розвитку з визначенням умов забезпечення сталого розвитку національного господарства.

Достовірність та обґрунтованість отриманих наукових положень та результатів зумовлюється тим, що у процесі дослідження автором ефективно використано основні положення економічної теорії, концепції стратегічного управління, наукові праці вітчизняних і зарубіжних учених з проблем сталого економічного розвитку та стратегічного управління.

В ході дослідження автором належним чином використовувалися системний, аналітичний та синергетичний підходи, що дозволило обґрунтовано довести необхідність розробки методів та механізмів забезпечення сталого економічного розвитку національного господарства.

Використання таких методів як методи індукції та дедукції дозволили обґрунтувати сутнісні характеристики і з'ясувати економічну природу понять «сталий економічний розвиток» і «забезпечення сталого економічного розвитку». Для дослідження еволюції концептуальних підходів до формування базових елементів забезпечення сталого економічного розвитку національного господарства автором використано історичний та логічний методи. Доцільним є використання методів когнітивного моделювання, методів аналізу, синтезу та абстрагування для визначення впливу факторів на економічний розвиток національного господарства та побудови факторних систем. Для групування підсистем національного господарства використані методи кластерного аналізу.

Методи обробки статистичних даних, розрахунково-аналітичні та порівняльні методи дисертант використав для вивчення стану і тенденцій економічного розвитку національного господарства. Для визначення економічних взаємозв'язків використані кореляційно-регресійні методи та методи економіко-математичного моделювання, а ентропійні методи – для визначення упорядкованості системи національного господарства. Слід зазначити доцільність використання експертних методів при формуванні управлінських рішень, спрямованих на забезпечення сталого економічного розвитку національного господарства.

Застосування сукупності вказаних методів в роботі здійснено обґрунтовано, логічно послідовно та на високому науковому рівні.

Для забезпечення необхідної обґрунтованості концептуальних положень, висновків і пропозицій, дисертант використав оригінальні дослідження, монографії, статті, матеріали наукових конференцій тощо. Автор добре орієнтується в сучасній науковій літературі щодо теми дисертаційної роботи, спирається великою мірою на здобутки та напрацювання вітчизняних та закордонних учених. Особливо слід зазначити, що Паршин Ю.І. добре володіє ідеями, методами та інструментарієм, що представлені в сучасній світовій літературі за темою дисертації.

До здобутків дисертанта можна віднести вдало обрану структуру дисертації, підхід до викладення матеріалу, порядок розділів і підрозділів, що також спрацювало не тільки на загальне позитивне враження, а й дозволило досягти таких бажаних атрибутів наукового дослідження як логічність, зрозумілість, конкретність викладення та обґрунтування наукових положень. Автор послідовно, відповідно до принципу єдності логічного подає матеріал,

що дозволяє системно вирішити поставлену в дисертаційній роботі наукову проблему.

Теоретичні здобутки ілюстровані прикладами на основі емпіричного матеріалу. В роботі використано статистичний матеріал, результати проведених автором досліджень та результати моделювання на підставі розроблених економіко-математичних моделей.

Достовірність і обґрунтованість сформульованих в дисертації наукових положень, висновків та пропозицій підтверджується результатами впровадження розробок автора, які наведені у додатках дисертації.

3. Теоретична та практична цінність роботи.

В теоретичному аспекті наукові положення, розроблені методичні підходи, інформаційне забезпечення, методичний інструментарій, висновки та комплекс економіко-математичних моделей вносять суттєвий вклад в розвиток методів аналізу, моделювання економічного розвитку та формування рішень щодо забезпечення сталого економічного розвитку національного господарства. У дисертаційній роботі висловлено авторський підхід до оцінки рівня впорядкованості системи національного господарства. Суттєве теоретичне значення має запропонована концептуальна схема забезпечення сталого економічного розвитку національного господарства (с.125–139), яка ґрунтується на концептуальних положеннях та доведеній науковій гіпотезі щодо упорядкованості економічної системи національного господарства. На підґрунті концептуальних положень сформовано систему забезпечення сталого економічного розвитку національного господарства (с.347–357). В дисертації запропоновані складові забезпечення сталого економічного розвитку національного господарства, які згруповані за функціональним спрямуванням з виокремленням груп економічних, соціальних та екологічних факторів. З метою обґрунтування пріоритетності управлінських рішень, спрямованих на забезпечення сталого економічного розвитку національного господарства запропоновано інформаційне забезпечення вибору варіантності управлінських рішень, до якого введено елемент варіантності, сформований за принципом поєднання комбінованого методу проведення експертизи та системи комплексної перевірки експертних оцінок (с.147–163). Особливо слід відзначити пропозиції щодо оцінювання економічного розвитку національного господарства, які передбачають комплексність дослідження в умовах стохастичного впливу факторів зовнішнього середовища й здійснення аналітичної обробки економічної інформації (с.167–186). Заслугує уваги сформована концептуальна модель оцінки економічного розвитку, яка включає інтегральний показник розвитку, що акумулює сформовані факторні підсистеми з виокремленням соціальних, економічних та екологічних складових (с.187–197). Розроблений методичний інструментарій моделювання економічного розвитку національного господарства, в основу якого покладено взаємозв'язки між економічними показниками, дозволив здійснити групування підсистем національного

господарства (с.229–250). Наукове значення має запропонована модель кількісної оцінки нерівномірностей економічного розвитку національного господарства, що базується на синергетичному поєднанні складових показників поляризації, асиметрії та диспропорції (с.277–298). Поєднання сукупності запропонованих наукових підходів та гіпотез, методів, моделей і засобів дозволило розробити механізм забезпечення сталого економічного розвитку національного господарства (с.302–305).

Практичне значення дисертації полягає в тому, що напрацьована теоретична, методологічна та методична база створює умови для практичного вдосконалення економічних механізмів забезпечення сталого економічного розвитку національного господарства. Теоретичні положення дисертації доведені здобувачем до рівня конкретних методик і пропозицій, які містять комплекс рішень щодо забезпечення сталого економічного розвитку національного господарства.

Наукові розробки та пропозиції пройшли апробацію та прийняті до використання й впровадження:

– Комітетом Верховної Ради України з питань паливно-енергетичного комплексу, ядерної політики та ядерної безпеки (довідка від 2.11.2015 р. №178-11-02/15);

– Торгово-промисловою палатою України (акт від 12.05.2016 р. № 3546);

– Департаментом економічного розвитку Дніпропетровської обласної державної адміністрації (довідка від 08.10.2015 р. №1646/0/31-15);

– Запорізькою обласною державною адміністрацією (довідка від 05.11.2015 р. №08-26/2963);

– Дніпропетровським національним університетом імені Олеся Гончара (довідка від 22.09.2015 р. №86-9Г4-144);

– Інститутом економіки промисловості НАН України (довідка від 25.04.2013 р. № 127/412);

– Західнодонбаським інститутом економіки і управління (довідка від 22.06.2012 р. № 175/16);

– Вищим навчальним закладом «Університет імені Альфреда Нобеля» (довідка від 25.06.2013 р.);

– РВНЗ «Кримський гуманітарний університет» (довідка від 15.05.2014 р. № 170).

Результати досліджень використовуються у навчальному процесі Державного вищого навчального закладу «Український державний хіміко-технологічний університет» (довідка від 27.04.2016 р. №7-16) та Вищого навчального закладу «Університет імені Альфреда Нобеля» (акт від 07.10.2015 р. № 872). Теоретичні та методичні розробки автора введено як підрозділи до навчального посібника «Інформаційні системи і технології в менеджменті» з грифом «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України (лист від 06.12. 2011 р. № 1/11–11446).

Вивчення дисертації дозволяє зробити висновок про те, що результати дисертації можуть бути використані як науково-методологічні основи для дослідження проблем, пов'язаних з проблемами забезпечення сталого економічного розвитку національного господарства.

4. Апробація та аналіз повноти відображення результатів у публікаціях та авторефераті.

Основні наукові положення, висновки і рекомендації, що сформульовані в дисертації та висвітлені у 52 наукових працях, з яких 4 монографії (у тому числі: одноосібна монографія обсягом 22,55 др. арк.), 33 статті (у тому числі 21 стаття у наукових фахових виданнях України, 7 статей – у виданнях України, що внесені до міжнародних наукометричних баз, 5 статей – у зарубіжних наукових виданнях) та 15 праць апробаційного характеру. Загальний обсяг публікацій складає 59,67 др. арк., особисто автору належить 43,16 др. арк.

За кількістю та повнотою опублікування результатів дослідження наукові роботи відповідають встановленим вимогам. У будь-якому з видань не міститься більш ніж одна робота здобувача, а в публікаціях, які опубліковані у співавторстві, визначено участь здобувача.

Заслугує уваги апробація теоретичних положень дисертації на Всеукраїнських та Міжнародних науково-практичних конференціях: Міжнародній науково-практичній конференції «Проблеми і перспективи інноваційного розвитку економіки України» (м. Дніпропетровськ, 2009, 2010 рр.); II Всеукраїнській науково-практичній конференції «Рефлексивные процессы и управление в экономике» (м. Херсон, 2011 р.); Міжнародній науково-практичній конференції «Perspektywiczne orgasowania sa nauka I technikami – 2011» (м. Пшемишль, Польща, 2011 р.); IV Всеукраїнській науково-практичній конференції «Перспективы развития и пути совершенствования фондового рынка» (м. Сімферополь – Судак, 2012 р.); I Міжнародній науково-практичній конференції «Політика корпоративної соціальної відповідальності в контексті сталого соціально-економічного розвитку» (м. Донецьк, 2013 р.); III Міжнародній науково-практичній конференції «Стратегічні рішення інформаційного розвитку економіки, суспільства та бізнесу» (м. Рівне, 2014 р.); Міжнародній науково-практичній конференції «Съвременни проблеми на регионалното развитие» (м. Пловдив, Болгарія, 2014 р.); Міжнародній науково-практичній конференції «Стратегічні напрямки відбудови економіки і соціальної сфери України в умовах системної кризи» (м. Львів, 2014 р.); Науково-практичній конференції «Підвищення стійкості економіки в умовах геоекономічної нестабільності: національний та глобальний виміри» (м. Київ, 2015 р.); VI Міжнародній науково-практичній конференції «Проблеми сучасної економіки» (м. Запоріжжя, 2015 р.); Міжнародній науково-практичній конференції «Інвестиційно-інноваційні засади розвитку національної економіки в ринкових умовах» (м. Ужгород, 2015 р.); VIII Міжнародній

науково-практичній конференції «Проблеми, пріоритети та перспективи соціально-економічного розвитку в ХХІ столітті», (м. Кам'янець-Подільський, 2015 р.); III Міжнародній науково-практичній конференції «Структурні трансформації національних економік в глобальному вимірі» (м. Миколаїв, 2015 р.).

Кожний розділ дисертації, висновки і рекомендації дисертації отримали достатньо повне відображення в особистих публікаціях. Всі фахові публікації здійснені з дотриманням відповідних вимог.

Зміст автореферату ідентичний основним положенням дисертації. Автореферат достатньо повно відображає зміст дисертації та її основні висновки. У ньому в повній мірі розкрито основні результати, отримані в процесі досліджень, ступінь новизни розробок та висновки.

5. Відповідність дисертації встановленим вимогам

За своєю структурою, обсягом та оформленням дисертація відповідає всім нормативним вимогам пп. 9, 10, 12, 13, 14 «Порядку присудження наукових ступенів» (від 24.07.2013 р. №567, зі змінами і доповненнями).

Дисертація складається зі вступу, п'яти розділів, висновків, списку використаних джерел з 583 найменувань на 61 сторінці і 10 додатків на 42 сторінках. Загальний обсяг роботи складає 493 сторінки, основний текст викладено на 376 сторінках. Дисертація містить 58 таблиць та 94 рисунки.

У дисертаційній роботі на здобуття наукового ступеня доктора наук не використано результати кандидатської дисертації.

6. Зауваження та дискусійні положення дисертації.

Як і кожна оригінальна багатопланова робота, докторська дисертація Паршина Ю.І. має деякі дискусійні положення та зауваження.

1. Автор дисертації у першому розділі дисертації досліджується та аналізується термін «стійкий розвиток» (с. 18–19), але цікавим було б надати інформацію щодо зміни цього терміну у контексті ретроспективного аналізу.

2. Заслуговує уваги наданий у систематизованому вигляді якісний аналіз процесів економічного розвитку за фазовими траєкторіями (табл. 2.10, с. 134). Але на наш погляд можна було б додатково розглянути поряд зі зміною векторів розвитку такі явища, як коливання відносно будь-якої точки на фазовій площині.

3. Слід зазначити, що запропонований методичний підхід до визначення рівня упорядкованості системи національного господарства дійсно є цікавим з наукової точки зору. Однак на наш погляд автору слід було б надати пояснення щодо рівнозначного включення до інтегрального ентропійного індексу системи національного господарства його складових (рис. 5.7, с. 336), оскільки при проведенні попередніх досліджень з використанням когнітивного підходу були визначені вагомості економічної, соціальної та екологічної складових (с. 122).

4. При здійсненні моделювання процесів економічного розвитку при побудові множинних регресійних моделей автором дисертації прийнято до розгляду три типи функціональних залежностей, зокрема лінійна, ступенева та експоненційна (рис. 4.13, с. 270). На наш погляд треба було б додати пояснення щодо вибору саме таких функціональних залежностей.

5. Заслуговує уваги запропонована інтегральна оцінка якості інформаційної бази стратегій розвитку областей (формула 5.1, с. 307), яка передбачає врахування сукупності факторів. З нашої точки зору прийняті до уваги фактори доцільно було б враховувати з урахуванням вагових коефіцієнтів.

6. Можна погодитися з пропозицією автора щодо сформованих принципів концептуальних положень щодо забезпечення сталого економічного розвитку національного господарства з позиції інноваційної спрямованості реального сектору економіки, раціонального природокористування та принципів політики соціальної відповідальності сучасного бізнесу, які було розглянуто у розгорнутому вигляді (с. 143). Але було б цікавим надати пояснення щодо практичної реалізації цих принципів в умовах економічної кризи.

7. Автором запропоновано створення аналітичних підрозділів на всіх рівнях управління національним господарством (с. 360). Але реалізація цих пропозицій потребує певних витрат, що пов'язано з вартістю апаратного забезпечення та методичного забезпечення, а також потребує відповідних організаційних змін на їхнє впровадження. Робота мала б ще більшу практичну цінність, якби автором були б надані шляхи залучення необхідних фінансових ресурсів.

Безперечно, наведені зауваження не можуть вплинути на загальну високу позитивну оцінку дисертаційної роботи. Вказані зауваження скоріше слід розглядати як побажання для подальших досліджень.

7. Загальний висновок щодо дисертаційної роботи.

Вивчення та аналіз дисертаційної роботи Паршина Юрія Івановича «Забезпечення сталого економічного розвитку національного господарства: концепція та методологія», що подана на здобуття наукового ступеня доктора економічних наук, дає підставу стверджувати:

1. Дисертаційна робота Паршина Ю.І. є самостійним, цілісним, завершеним науковим дослідженням, що вирішує важливу наукову проблему обґрунтування концептуальних, методологічних та прикладних основ забезпечення сталого економічного розвитку національного господарства.

2. Одержані автором результати мають наукову новизну і практичне значення, що підтверджено відповідними довідками впроваджень.

3. Дисертаційна робота не містить результатів кандидатської дисертації.

4. Основні положення дисертаційної роботи достатньо повно висвітлені в опублікованих наукових працях автора: в особистій монографії, у фахових виданнях, матеріалах наукових конференцій та інших публікаціях.

5. Зміст автореферату відповідає основним положенням дисертації.

На основі вищевикладеного, виходячи з актуальності теми та результатів виконаних досліджень, їх апробації, а також судячи зі списку опублікованих праць, вважаємо, що дисертаційна робота відповідає вимогам, що встановлені до дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора економічних наук у відповідності з пунктами 9, 10, 12, 13, 14 «Порядку присудження наукових ступенів» (від 24.07.2013 р. №567, зі змінами і доповненнями), а її автор – Паршин Юрій Іванович заслуговує присудження наукового ступеня доктора економічних наук за спеціальністю 08.00.03 – економіка та управління національним господарством.

Офіційний опонент:

доктор економічних наук, професор,
завідувач кафедри фінансів та
банківської справи
Дніпропетровського державного
аграрно-економічного університету

Л.І. Катан

Підпис д.е.н., проф. Катан Л.І. засвідчую,
Вчений секретар ДДАЕУ,
д.ф.-м.н., проф.

О.Ю. Береза